

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

IUFRO (*International Union of Forest Research Organisations*) direktoru forums

2012. gada 6.–8. maijā Bosnijas un Hercegovinas galvaspilsētā Sarajevā notika IUFRO (*International Union of Forest Research Organisations*) direktoru forums, kurā LVMI Silava pārstāvēja direktors, Dr.silv. Jūrgis Jansons. Dalība forumā tika finansēta ERAF 2.1.1.2 aktivitātes "Atbalsts starptautiskās sadarbības projektiem zinātnē un tehnoloģijās" LVMI Silava projekta "Atbalsts LVMI Silava starptautiskajai sadarbībai, atpazīstamībai un konkurētspējai" ietvaros.

Regulāras nacionālo mežzinātnes institūciju vadītāju sanāksmes notiek IUFRO izpētes grupas 9.02.00 – "Mežzinātnes vadība" ietvaros. IUFRO ir pasaulē vecākā un plašākā starptautiskā bezpeļņas nevalstiskā mežzinātnes sadarbības organizācija, dibināta 1892. gadā, un apvieno vairāk kā 700 starptautiskas dalīborganizācijas no 110 valstīm, tai skaitā LVMI Silava (kopš 1992. gada). LVMI Silava kā IUFRO dalībnieka vadības pienākums ir apmeklēt šāda līmeņa sanāksmes, piedalīties diskusijās un tikties ar līdzīgu organizāciju vadību. Tieši nacionālās mežzinātnes pārstāvniecība līdzās kontaktu izveidošanai ir uzskatāma par svarīgāko šādu sanāksmju ieguvumu.

IUFRO direktoru forumā piedalījās 81 dalībnieks no 60 pasaules valstīm. Visvairāk pārstāvēta bija Eiropa, forumā piedalījās arī ziemeļvalstu mežzinātnes institūciju vadība no Norvēģijas, Somijas, Zviedrijas un Igaunijas.

Forumā darba kārtība bija nosacīti strukturēta 2 daļās. Lielāko daļu laika tradicionāli aizņēma ziņojumu sadaļa. Tos sniedza gan IUFRO un citu starptautisko institūciju (piemēram, EFI (*European Forest Institute*)) vadītāji, gan arī zinātnisko institūciju direktori (piemēram, Polijas valsts mežzinātnes institūta direktors Tomass Zavila-Niedzvickis un Somijas mežzinātnes institūta METLA direktors Hannu Raitio). Sanāksmes darba kārtībā bija iekļauts t.s viedokļu moderācijas ietvars "world cafe". Šis ietvars bija organizēts 6 tēmās. Forumā dalībnieku grupas ik 20 minūtes pulcējās pie katras no 6 tēmām un izteica savus vērtējumus. Piemēram, vienas no tēmu grupām bija "Cik tālu var akceptēt interešu grupu un sadarbības partneru iesaisti mežzinātnē", "Sadarbības ētiskie aspekti" un "Kā aprakstīt mežzinātnes darbības jomu (agenda)".

Lielākā daļa forumā uzmanības bija veltīta tieši zinātnieku sadarbībai, šo aspektu iekļāva arī EFI direktora Risto Paivanena prezentācija "Sadarbība izpētes jomā Eiropas līmenī – kā to nošķirt no iekšējās konkurences" (*Research cooperation at the European level – how to deal it with internal competition?*). Jautājuma pamatā ir ierobežotais finansējums izpētes projektiem, kurš nav pietiekošs un kurš tiek sadalīts konkursu veidā. Izteikta risinājuma forumā nebija, bija atsevišķas prezentācijas, kuras līdzinās Latvijā virtuāli izveidotajiem Valsts nozīmes pētniecības centriem – piemēram, Polijā ir dažādas iestādes, kuras veic pētījumus un mēģina nodalīt savas kompetences, lai apvienojoties sagatavotu konkurētspējīgākus projektu pieteikumus.

Diskusijās ar forumā dalībniekiem apstiprinājās divas galvenās Latvijas mežzinātnes priekšrocības – nacionālā meža nozare, kura ir zinātnes adresāts, kā arī institūta

konkurētspēja, 85 % finansējuma iegūstot konkursu rezultātā. Šāds zinātnes finansējuma modelis nav raksturīgs nevienai valstij, tai skaitā, piemēram, Somijai, kuras mežzinātnes institūta METLA ikgadējais budžets – 56 milj. EUR – , galvenokārt veidojas no valsts budžeta dotācijas. Latvijā izveidotā mežzinātnes un meža nozares sadarbība pasaules mežzinātnes izpratnē ir unikāla, tā mežsaimniecības valstis, pie kurām pieder Latvija, padara tik atšķirīgu, ka ar IUFRO foruma dalībniekiem pat grūti atrast vienotu izpratni par mežzinātnes vietu un lomu. Toties teju visās valstīs ir meži un ir dažādas sabiedrības izpausmes attiecībā pret tiem. Daudzi foruma dalībnieki tieši meža nozares un meža zinātnes sadarbību uzskata par nerasniedzamu mērķi un pret to izturas vienaldzīgi – piemēram, vācu mežzinātnes pārstāvji ir raksturīgi teorētiskās mežzinātnes pārstāvji, kuri visu problēmu atrisinājumu cenšas meklēt valsts nacionālā finansējuma pieaugumā, respektīvi, tiešajā zinātnes finansējuma sistēmā.

Forumā laikā tā dalībnieki iepazīs ar Bosnijas un Hercegovinas – vienas no jaunākajām un nabadzīgākajām Eiropas valstīm – meža jomu. Mežainums šajā valstī ir vismaz 56 %, pamatā Balkānu kalnu reģionos. Liela daļa mežu pieder valstij, bet tiek netiek apsaimniekoti uz komercdarbības pamata un mežzinātne nesaņem pasūtījumu no meža nozares. Tomēr tas netraucē Bosnijā un Hercegovinā uzturēt 4 universitātes ar (četrām) Mežsaimniecības fakultātēm. Tajā pašā laikā Bosnijā un Hercegovinā nav neatkarīgu meža pētniecības centru, kuru pamatdarbība ir mežzinātne.